

Prinsjesdagonderzoek 2023

Rapport voor de NOS

Project: 23059530
Amsterdam, 15 september 2023

© Ipsos 2023. All rights reserved. Contains Ipsos' confidential and proprietary information and may not be disclosed or reproduced without the prior written consent of Ipsos.

Het Ipsos/NOS Prinsjesdagonderzoek 2023

Elk jaar rond Prinsjesdag voert Ipsos samen met de NOS een opinieonderzoek uit onder de Nederlandse bevolking.

Net als in 2022 vindt de Troonrede plaats in de Koninklijke Schouwburg in Den Haag, vanwege de renovatie in de Ridderzaal. Hier zal de Koning de belangrijkste plannen voor het komende jaar uitspreken.

Vorig jaar – op het hoogtepunt van de energiecrisis – kondigde de Koning [een groots koopkrachtplan](#) aan, waarover het toen nog missionaire kabinet-Rutte IV tot in de vroege uurtjes had onderhandeld.

Nu rijst de vraag in hoeverre deze compensatiemaatregelen effect hebben gesorteerd voor de Nederlander. Hebben deze het economisch pessimisme dat toen hoogtij vierde weggenomen?

Verder was het vertrouwen in de politiek vorig jaar op een historisch dieptepunt. Wat doet de val van een impopulair kabinet in tijden van crisis met het vertrouwen? Kan de politiek iets doen om dit vertrouwen terug te winnen? En op welke manier dan?

Deze (en andere) vragen zijn voorgelegd aan een representatieve steekproef van 2.049 Nederlanders. Het rapport bestaat uit drie delen: de publieke perceptie van de economie, het vertrouwen in de politiek en de publieke opinie omtrent de welvaartsverdeling.

-
- 3 Introductie
 - 4 Conclusie en aanbevelingen
 - 6 Belangrijkste inzichten
 - 6 Percepties van de economie
 - 13 Vertrouwen in de politiek
 - 24 De welvaartsverdeling
 - 27 Bijlage

Inleiding

Op 19 september, de derde dinsdag van september, presenteert het demissionaire kabinet-Rutte IV de jaarlijkse begroting en maakt bekend wat de plannen zijn voor het aanstaande jaar. Normaliter betekent Prinsjesdag het nieuwe werkjaar van de regering, maar dat zal dit jaar een andere betekenis hebben.

Naar aanleiding van de migratieregelingen waar de coalitiepartijen het niet over eens konden worden, bood kabinet-Rutte IV op 7 juli zijn ontslag aan bij de Koning. Dit betekent dat er op 22 november vervroegd nieuwe Tweede Kamerverkiezingen zullen plaatsvinden. Met de val van het kabinet-Rutte IV komt er eveneens een einde aan het tijdperk Mark Rutte: de demissionair premier kondigde na 13 jaar premierschap aan zich na de verkiezingen terug te trekken uit de politiek.

Maar de val van het kabinet maakte 2023 niet als enige een turbulent jaar. Ondanks dat de inflatiecijfers zijn gedaald ten opzichte van 2022, zijn de prijzen nog steeds erg hoog voor Nederlanders. Hierom trekt het (demissionaire) kabinet twee miljard euro uit voor allerlei koopkrachtmaatregelen.

Op andere thema's lijkt er ook nauwelijks vooruitgang te zijn geboekt door politiek Den Haag. Zo bevindt de woningmarkt zich nog steeds in een impasse en ook over (de toekomst van) de landbouwsector is er nog onduidelijkheid. De vervangend minister van Landbouw (Piet Adema, ChristenUnie) kon niet voorkomen dat het Landbouwakkoord in juni klapte, na maandenlang overleg.

Toch klinkt er ook hoopvol nieuws. Instanties als het Centraal Bureau voor de Statistiek en het Centraal Plan Bureau verwachten namelijk dat de Nederlandse economie zich op korte termijn zal herstellen en in 2024 zelfs zal groeien met 1,4%. In hoeverre merken Nederlanders nu al iets van deze toekomstige groei?

Bij deze ontwikkelingen, en meer, staan we in dit jaarlijkse Prinsjesdagonderzoek stil, welke wij uitvoeren in opdracht van de NOS.

Belangrijkste conclusies (1/2)

Economie

- Nederlanders zijn nog steeds pessimistisch over de toekomst van Nederland. Zeven op de tien Nederlanders (72%) vinden namelijk dat het de slechte kant opgaat, terwijl een zesde (17%) vindt dat het de goede kant opgaat met het land. Vorig jaar was het pessimisme groter; toen vond driekwart (77%) dat het de slechte kant opging.
- Ook over de economie blijven Nederlanders pessimistisch. Maar een tiende (12%) verwacht dat de economische situatie van het land komend jaar verbetert, terwijl ruim vier tiende (44%) denkt dat deze verslechtert. Vorig jaar – toen er nog onduidelijkheid heerste of het kabinet met compensatiemaatregelen zou komen – verwachtte 71% dat de economische situatie zou verslechteren. Het lijkt er dus op dat de compensatieregelingen het economisch pessimisme hebben afgevlakt, al hebben ze (nog) niet geleid tot optimisme.
- De compensatiemaatregelen lijken wel te hebben geholpen: vergeleken met 2022 kunnen Nederlanders vaker goed rondkomen (51% vs. 44%) en is het aandeel Nederlanders dat verwacht komend jaar te gaan bezuinigen ook afgenomen (65% vs. 74% 2022). Desalniettemin ligt het aandeel verwachte bezuinigers nog steeds ver boven het niveau van voor de energiecrisis.
- Tot slot merken Nederlanders momenteel nog weinig van de verwachte economische groei – mogelijk door de dalende koopkracht – en verwacht ruim de helft dat de eigen economische situatie komend jaar hetzelfde zal blijven. Het is echter de vraag of dit zo blijft als er meer bekend is over de compensatiemaatregelen.

Politiek vertrouwen

- Prinsjesdag 2022 werd gekenmerkt door een historisch laag vertrouwen van Nederlanders in de politiek. In 2023 is het vertrouwen nipt toegenomen: één op de drie Nederlanders (33%, 2022: 28%) geeft aan vertrouwen te hebben in de landelijke politiek. Daarentegen hebben zes op de tien Nederlanders (63%) (heel) weinig vertrouwen in de politiek. Het vertrouwen is hiermee hoger dan in 2022, maar nog steeds onder het niveau van voor corona.
- Het vertrouwen in de Tweede kamer is vergelijkbaar met het vertrouwen in de politiek in het algemeen: één derde (36%) heeft hier een beetje / veel vertrouwen in. Het huidige demissionaire kabinet kan op het minste vertrouwen rekenen: een kwart van de Nederlanders (24%) heeft hier momenteel een beetje of veel vertrouwen in. Het kabinet-Rutte IV is sowieso nooit breed gewaardeerd geweest: sinds de beëdiging in 2022 hebben Nederlanders het kabinet in geen enkele peiling met een voldoende beoordeeld.
- Het lage vertrouwen in de politiek komt met name door het beleid op het gebied van dossiers zoals migratie, woningmarkt, inflatie en klimaat, maar ook omtrent de gezondheidszorg. Daarbij hebben Nederlanders sterk het idee dat de politiek meer met zichzelf bezig is dan met het oplossen van de problemen. Het lage vertrouwen komt dus voornamelijk door een gebrek aan daadkracht, maar in mindere mate doordat Nederlanders zich niet vertegenwoordigd of gehoord voelen.
- Doordat de vertrouwenscrisis volgens Nederlanders voornamelijk komt door het gebrek aan daadkracht, ligt de oplossing voor hen ook in daadkracht. De politiek kan het vertrouwen herwinnen door meer knopen door te hakken, beter samen te werken en niet alles dicht te timmeren met regels en procedures. Ook het verminderen van het aantal politieke partijen door bijvoorbeeld het invoeren van een kiesdrempel kan het vertrouwen doen toenemen. Tot slot zijn Nederlanders verdeeld over de vraag of de nieuwe generatie politici meer voor elkaar krijgt.

Belangrijkste conclusies (2/2)

Waardering politici

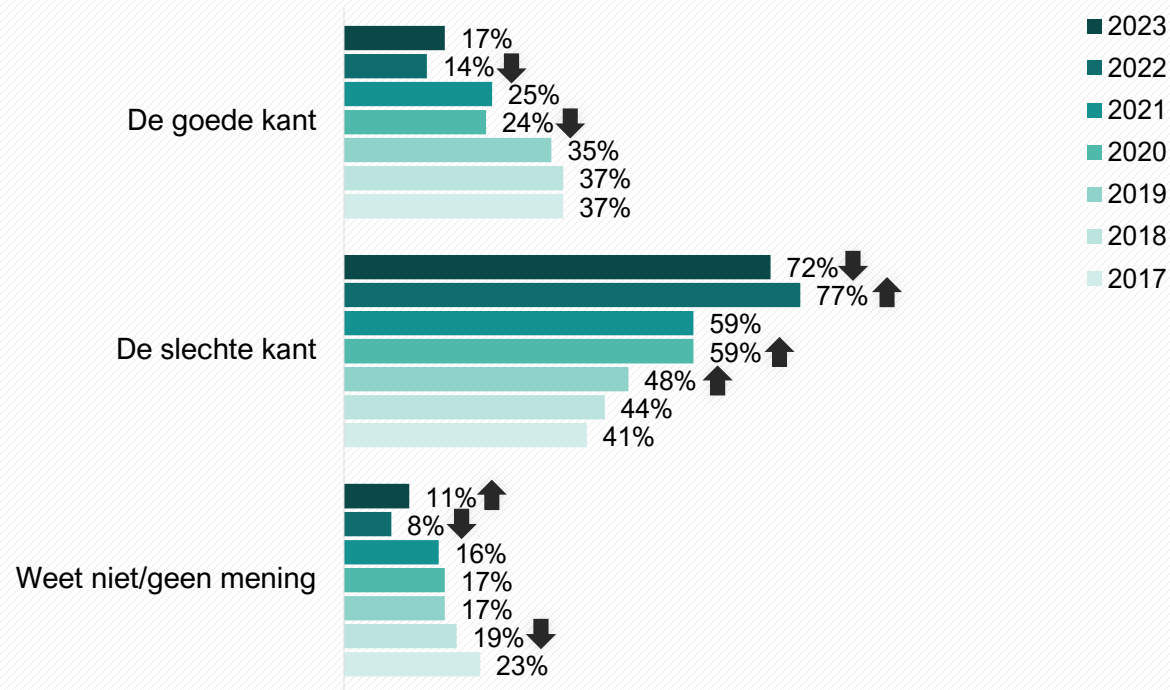
- Momenteel kan Pieter Omtzigt (NSC) op de meeste waardering rekenen: kiezers beoordelen hem gemiddeld met een 7.0. Hij wordt op gepaste afstand gevolgd door Van der Plas van de BBB (6.1) en Yeşilgöz-Zegerius van de VVD (5.9). De enige twee andere partijleiders die met een voldoende worden beoordeeld zijn SP'er Marijnissen en SGP'er Stoffer, die beiden een 5.5 krijgen.
- Met de aankomende Tweede Kamerverkiezingen komt er na 13 jaar ook een eind aan Mark Rutte als minister-president van Nederland. Nederlanders zien Omtzigt als ideale opvolger: hij is premier-waardig en scoort goed op alle uitgevraagde eigenschappen ('betrouwbaar', 'daadkrachtig', 'inspirerend' en 'weet wat er leeft'). Omtzigt zelf heeft echter [aangegeven geen premier te willen worden](#).
- Yeşilgöz-Zegerius wordt ook als premier-waardig gezien, alleen is ze minder bekend. Timmermans polariseert: hij doet het goed onder linkse kiezers, maar rechtse kiezers zien hem niet graag als minister-president. Voor de BBB hebben we twee politici uitgevraagd: partijleider Van der Plas en premier-kandidaat Keijzer. Nederlanders beoordelen Van der Plas goed op de uitgevraagde aspecten, maar zien haar niet als premier-waardig. Keijzer wordt even vaak als premier-waardig gezien en daarbij beoordelen Nederlanders haar beduidend lager.

Percepties van de economie

Zeven op de tien Nederlanders vinden dat het de slechte kant opgaat met Nederland; nipte afname ten opzichte van 2022

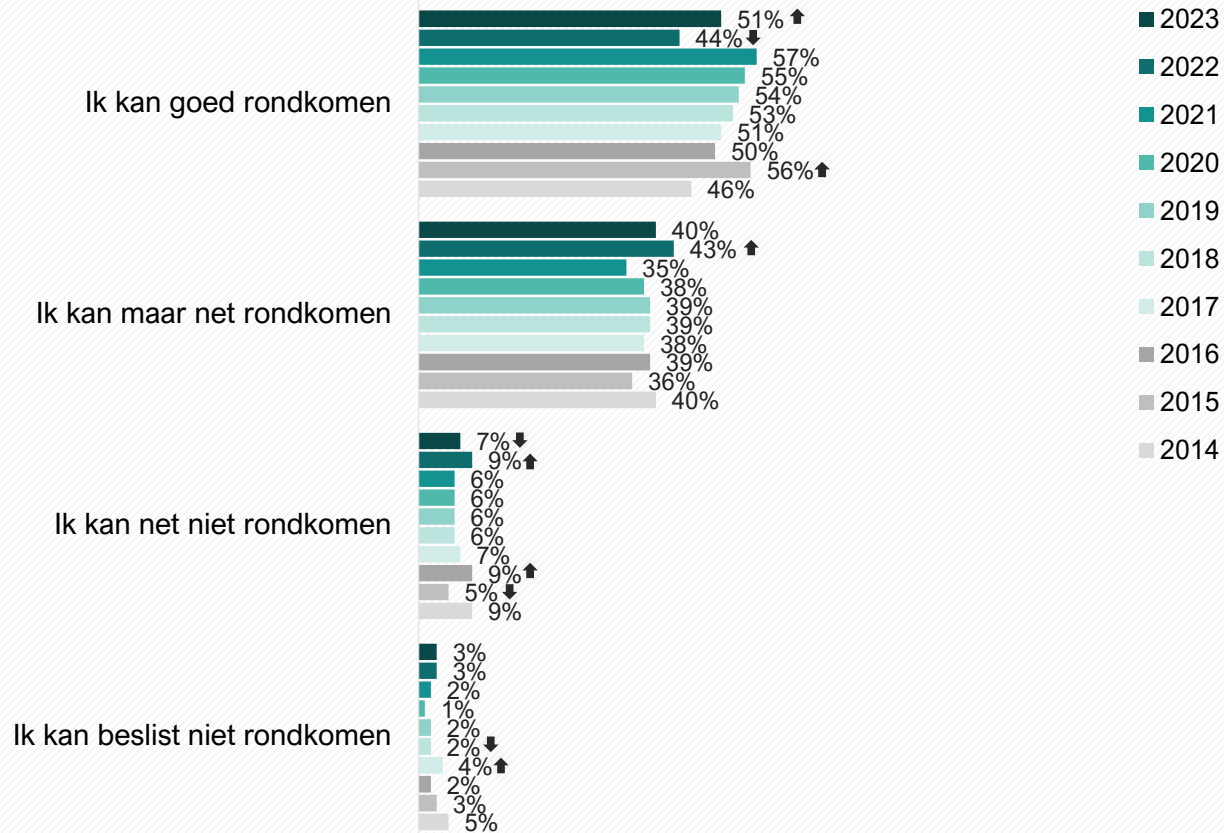
Alles bij elkaar genomen, vindt u dat het op dit moment de goede of de slechte kant opgaat met Nederland?

- Eén op de zes Nederlanders (17%) vindt dat het momenteel de goede kant opgaat met Nederland.
- Jongeren (18-34 jaar) zijn het meest optimistisch: een vijfde (22%) vindt dat het de goede kant opgaat, waar dit onder 55+'ers slechts ruim een tiende is (13%).

De helft van de Nederlanders kan goed rondkomen; een stijging ten opzichte van 2022

Welk van de onderstaande uitspraken past het best bij u?

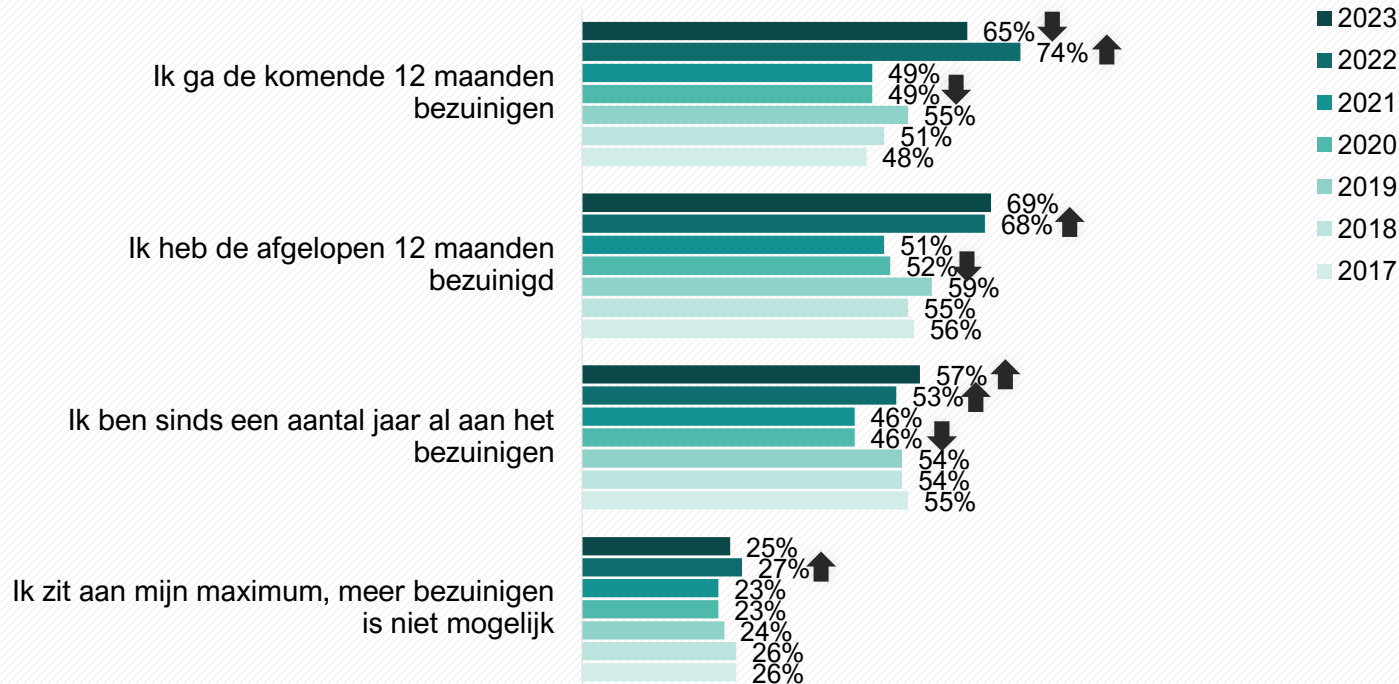
- 51% van de Nederlanders geeft aan goed rond te kunnen komen. Dit is een toename ten opzichte van 2022, toen 44% goed kon rondkomen. Op dat moment was de energiecrisis echter op het hoogtepunt en waren er nog geen compensatiemaatregelen.
- 55+’ers kunnen het vaakst goed rondkomen (60%).
- Het aandeel Nederlanders dat net (niet) kan rondkomen lijkt af te nemen en is bijna weer op het niveau van voor de inflatie- en energiecrisis.
- Ondanks de toename van Nederlanders die goed kunnen rondkomen, zijn er ook groepen die het lastiger hebben. Zo kan een tiende van de jongeren (12%) net niet rondkomen en ruim twee vijfde van hen (44%) maar net.

Basis: Nederlanders 18+ (2014 – 2020: n=circa 1.000; 2021 -2022: n=circa 2.000; 2023: n=2.049), nationaal representatieve steekproeven, veldwerk 2023: 7-11 september.

↕ ↑ Significante daling/stijging ten opzichte van een jaar ervoor

Een ruime meerderheid heeft afgelopen jaar bezuinigd en blijft dat komend jaar doen; het aandeel verwachte bezuinigers neemt wel af

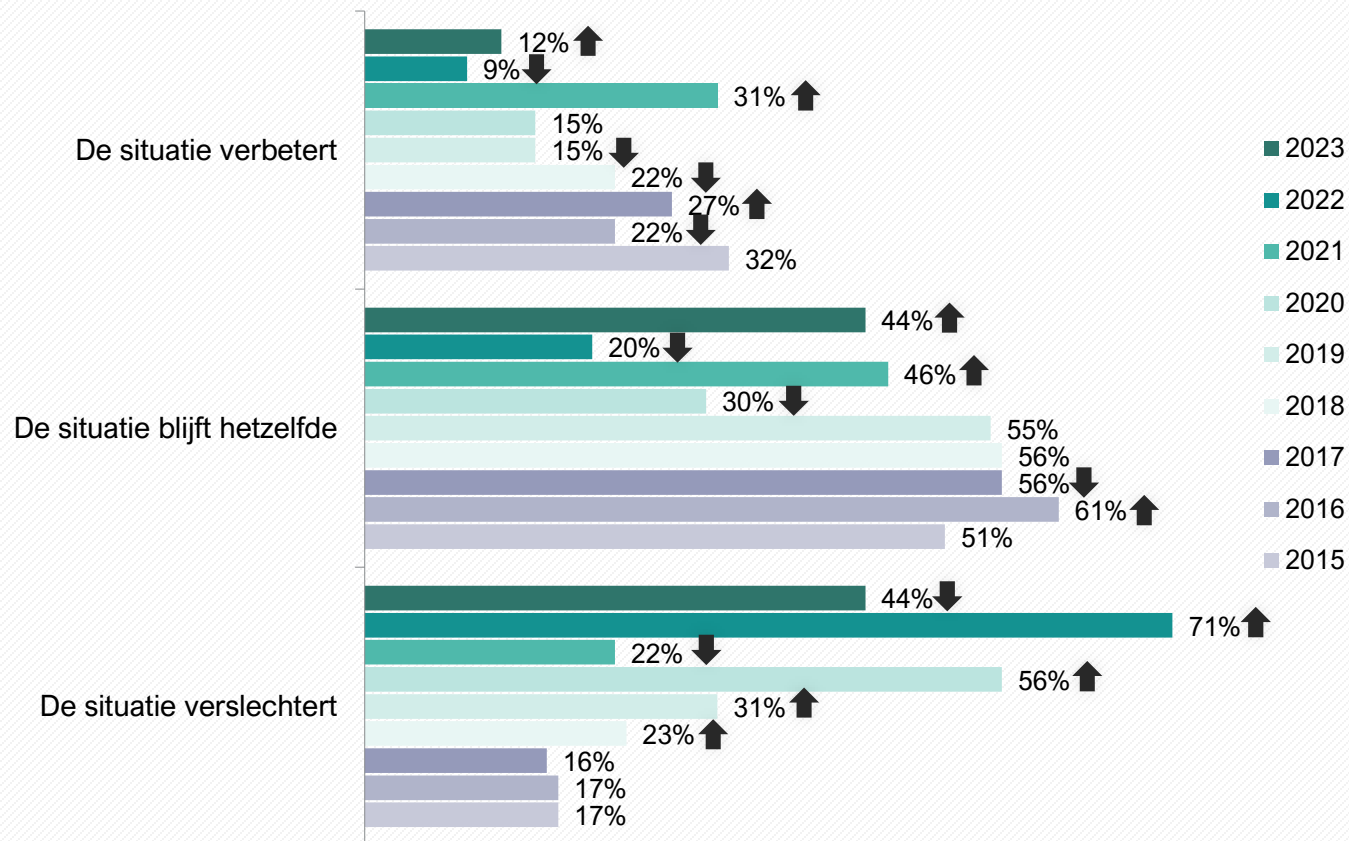
Kunt u aangeven of de onderstaande stellingen op u van toepassing zijn?

- Het aandeel Nederlanders dat al een aantal jaar bezuinigt neemt nog steeds toe: 57% doet dit al een aantal jaar. Daarnaast hebben – net als in 2022 – zeven op de tien Nederlanders (69%) de afgelopen 12 maanden bezuinigd.
- Twee derde van de Nederlanders (65%) verwacht komend jaar te gaan bezuinigen. Dat is een afname ten opzichte van 2022, toen driekwart (74%) aangaf dat te gaan doen. Er was toen echter nog geen energiecompensatie.
- Ouderen (55+) hebben het minst vaak bezuinigd in de afgelopen 12 maanden (62%) en verwachten dat ook minder vaak te gaan doen de komende 12 maanden (55%).

Economisch pessimisme nog steeds aanwezig, al verwachten Nederlanders minder vaak dan in 2022 dat de economische situatie verslechtert

Als u denkt aan de komende twaalf maanden, denkt u dat de economische situatie in Nederland beter wordt, hetzelfde blijft of slechter wordt?

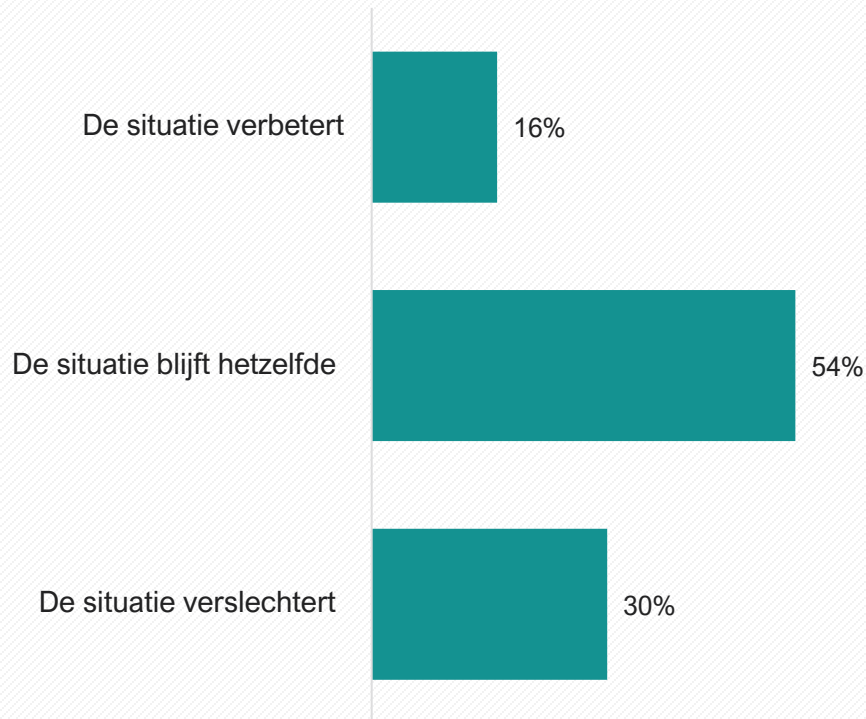
- Waar in 2022 nog een ruime meerderheid (71%) dacht dat de economische situatie in Nederland zou verslechteren, verwacht in 2023 twee vijfde (44%) een verslechtering van de Nederlandse economie. Een even groot aandeel verwacht dat de economische situatie hetzelfde blijft.
- Het aandeel dat verwacht dat de economische situatie van Nederland verbetert, is nipt toegenomen (van 9% naar 12%). Ondanks dat het economisch pessimisme langzaam wegebt, is het nog steeds in veel grotere mate aanwezig dan economisch optimisme.
- Jongeren (18-34 jaar) verwachten vaker dat de economische situatie in Nederland verbetert (16%).

Basis: Nederlanders 18+ (2015 – 2020: n=circa 1.000; 2021 – 2022: n= circa 2.000; 2023: n=2.049), nationaal representatieve steekproeven, veldwerk 2023: 7-11 september.

↕↗ Significante daling/stijging ten opzichte van een jaar ervoor

Nederlanders zijn minder negatief over hun eigen economische situatie dan over die van de Nederlandse economie. Wel verwachten drie op de tien Nederlanders dat hun economische situatie achteruitgaat

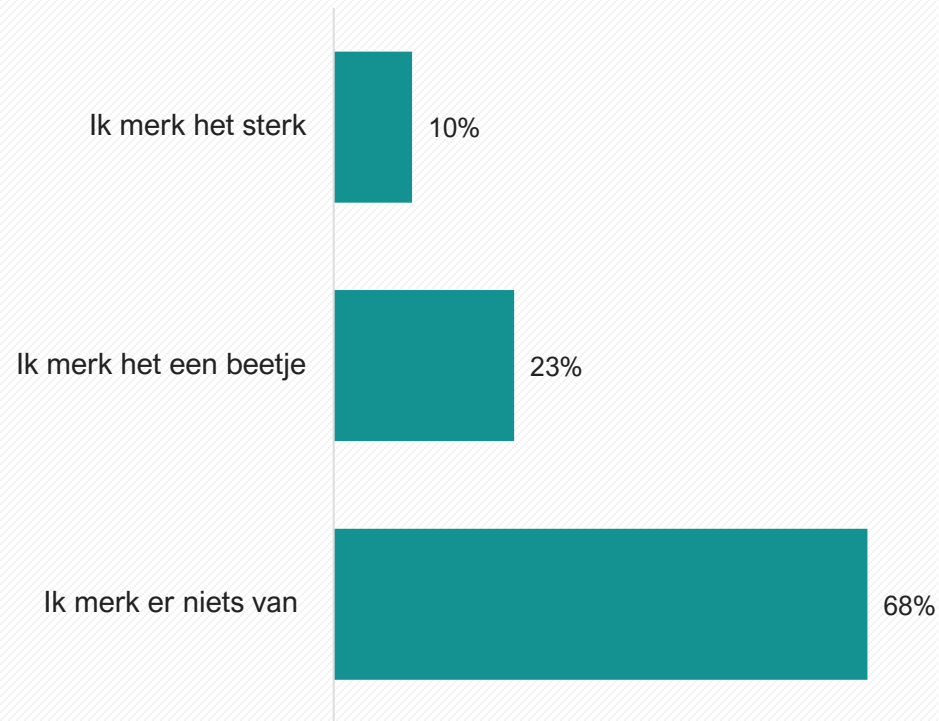
En als u denkt aan uw persoonlijke economische situatie in de komende twaalf maanden, denkt u dat deze beter wordt, hetzelfde blijft of slechter wordt?

- Als Nederlanders naar de eigen economische situatie kijken, zijn ze minder pessimistisch dan over de Nederlandse economie. Drie tiende (30%) verwacht dat de eigen situatie verslechtert, waar 44% verwacht dat de economische situatie van Nederland verslechtert.
- Tegelijkertijd is het optimisme over de eigen economische situatie maar nipt hoger dan die van Nederland (16% vs. 12%).
- Jongeren (18-34 jaar) verwachten vaker dat de eigen economische situatie verbetert (26%).

Twee derde van de Nederlanders merkt niks van de potentiële groei van de Nederlandse economie

Diverse instanties, als het CBS* en het CPB**, verwachten dat de Nederlandse economie dit jaar zal groeien met 1,4%. In hoeverre merkt u hier in uw directe omgeving nu al iets van?

* CBS: Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) verzamelt en publiceert allerlei statistische gegevens van maatschappelijke en economische aard.

** CPB: Het Centraal Planbureau (CPB) doet wetenschappelijk onderzoek dat politici en beleidsmakers kunnen gebruiken bij het nemen van besluiten over beleidsvraagstukken.

- Het CBS en het CPB verwachten dat de economie komend jaar met 1,4% zal groeien. Twee derde van de Nederlanders merkt hier echter nog niets van. Een kwart (23%) merkt het een beetje en een tiende van de Nederlanders (10%) merkt het sterk.
- Dat Nederlanders nog weinig tot niets merken van de aantrekkende economie, kan samenhangen met [de gedaalde koopkracht](#).
- Vooral 55+'ers merken nog maar weinig van de verwachte groei: 81% geeft aan er niets van te merken.
- Jongeren (18-34 jaar) merken er daarentegen vaker wél iets van: een derde (32%) merkt het een beetje en een vijfde (18%) merkt de economische groei al sterk.

Vertrouwen in de politiek

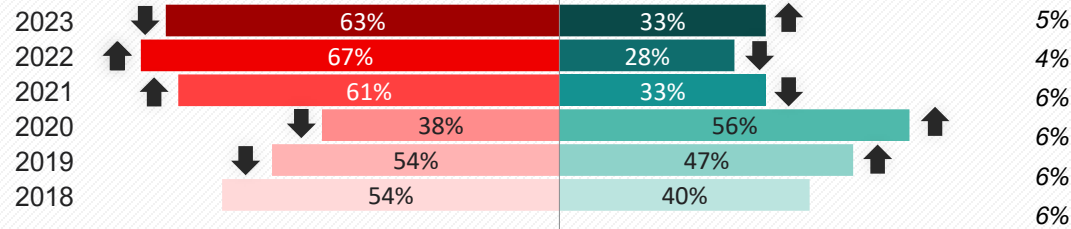

Zes op de tien Nederlanders hebben (heel) weinig vertrouwen in de politiek, al neemt het vertrouwen licht toe ten opzichte van 2022

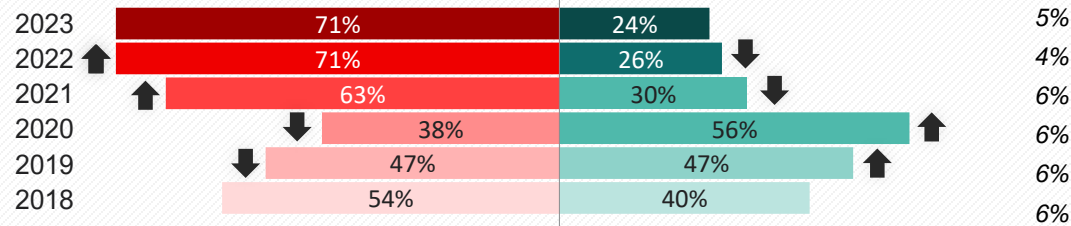
In hoeverre heeft u vertrouwen in...

Weet niet/geen mening

De landelijke politiek

Het huidige (demissionaire) kabinet

De Tweede Kamer

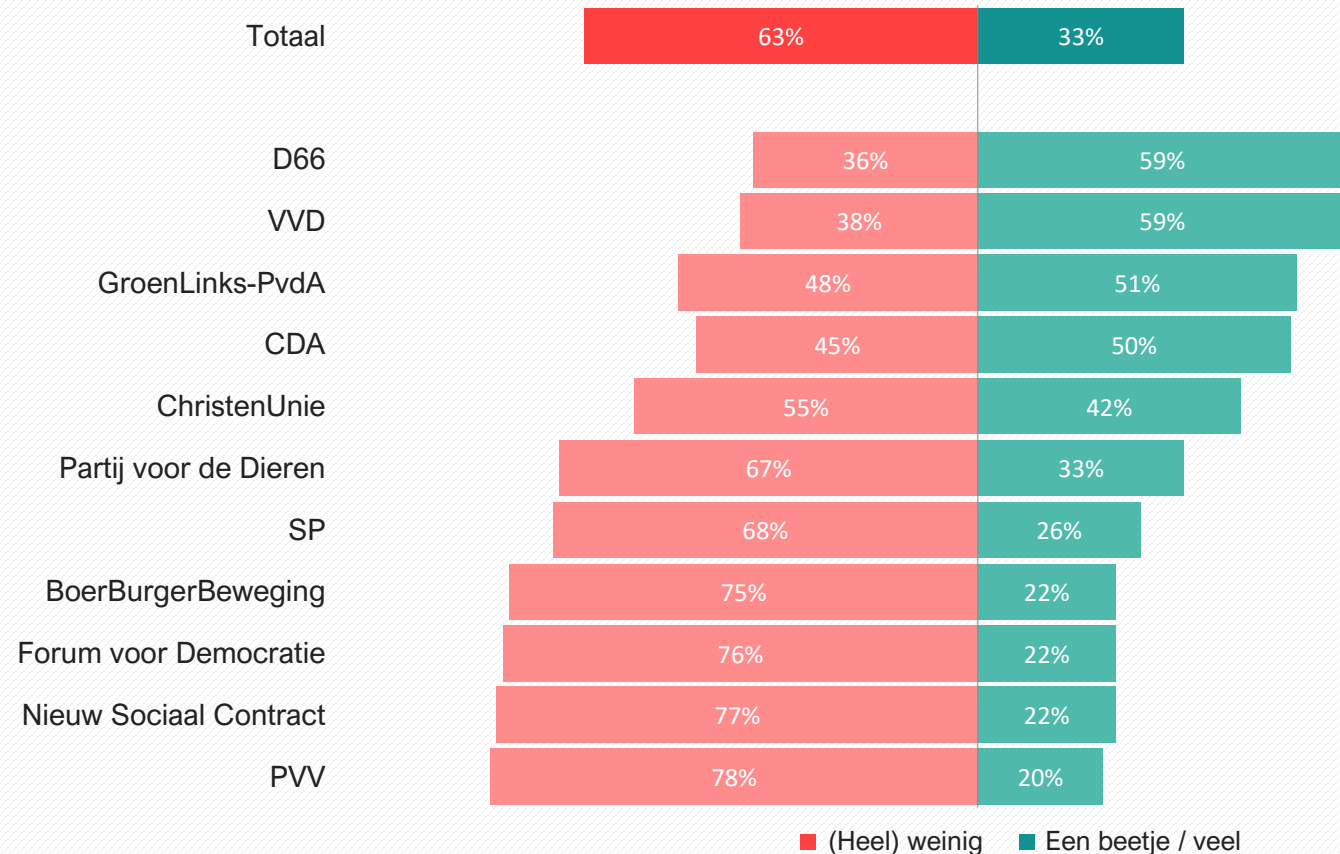

■ (Heel) weinig ■ Een beetje / veel

- De val van het kabinet lijkt geen invloed te hebben op het vertrouwen in het (demissionaire) kabinet; nog steeds heeft een kwart van de Nederlanders hier vertrouwen in (24%), net als in 2022 (26%).
- Ten opzichte van 2022, is het aandeel Nederlanders met (heel) weinig vertrouwen in de landelijke politiek iets gedaald (2023: 63%; 2022: 67%).
- Vergeleken met de periode voor corona is het vertrouwen van Nederlanders in de politiek echter lager.

Alleen onder D66'ers en VVD'ers heeft een krappe meerderheid vertrouwen in de landelijke politiek

In hoeverre heeft u vertrouwen in de landelijke politiek?

Basis: Nederlanders 18+ (n=2.049), nationaal representatieve steekproef, 7-11 september 2023.
Alleen resultaten met 30 of meer waarnemingen getoond; de resultaten zijn uitgesplitst naar huidige politieke voorkeur

Alle generaties hebben een laag vertrouwen in de landelijke politiek. Nederlanders verwijten de politiek dat ze niet daadkrachtig is en niet naar iedereen luistert

Wat is de belangrijkste reden dat u (heel) weinig vertrouwen heeft in de landelijke politiek?

“Omdat het een hoop geroep is maar weinig actie.”

“Er wordt te weinig naar de burger gekeken.”

“Er komt weinig uit, er wordt veel gepraat maar weinig gedaan.”

“Ze staat te ver van de gewone mens af.”

“Ze maken er een puinhoop van. Nuttelose wetten doorvoeren en bezuinigen op de verkeerde onderwerpen.”

“Ze luisteren niet naar de wensen en zorgen van het volk.”

“Waar mensen zich druk om maken doen zijn niks mee.”

“Ze maken er een zootje van en voor de gewone mens wordt alles slechter en duurder.”

“Er wordt geen enkele crisis opgelost, alle problemen worden doorgeschoven.”

“Belangrijke onderwerpen worden niet goed opgepakt.”

“Hoop bla bla maar weinig echt humane acties, veel is gericht op economie.”

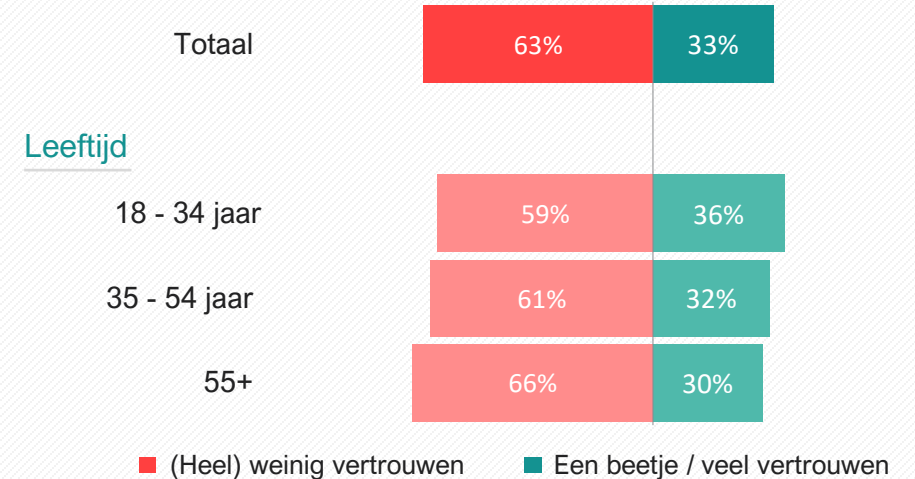
“Ze spreken elkaar tegen en willen overal alleen maar zelf beter van worden.”

“Niet eerlijk, werkende mensen de dupe, slecht asielbeleid.”

“Er worden verkeerde keuzes gemaakt waar de Nederlanders onder lijden.”

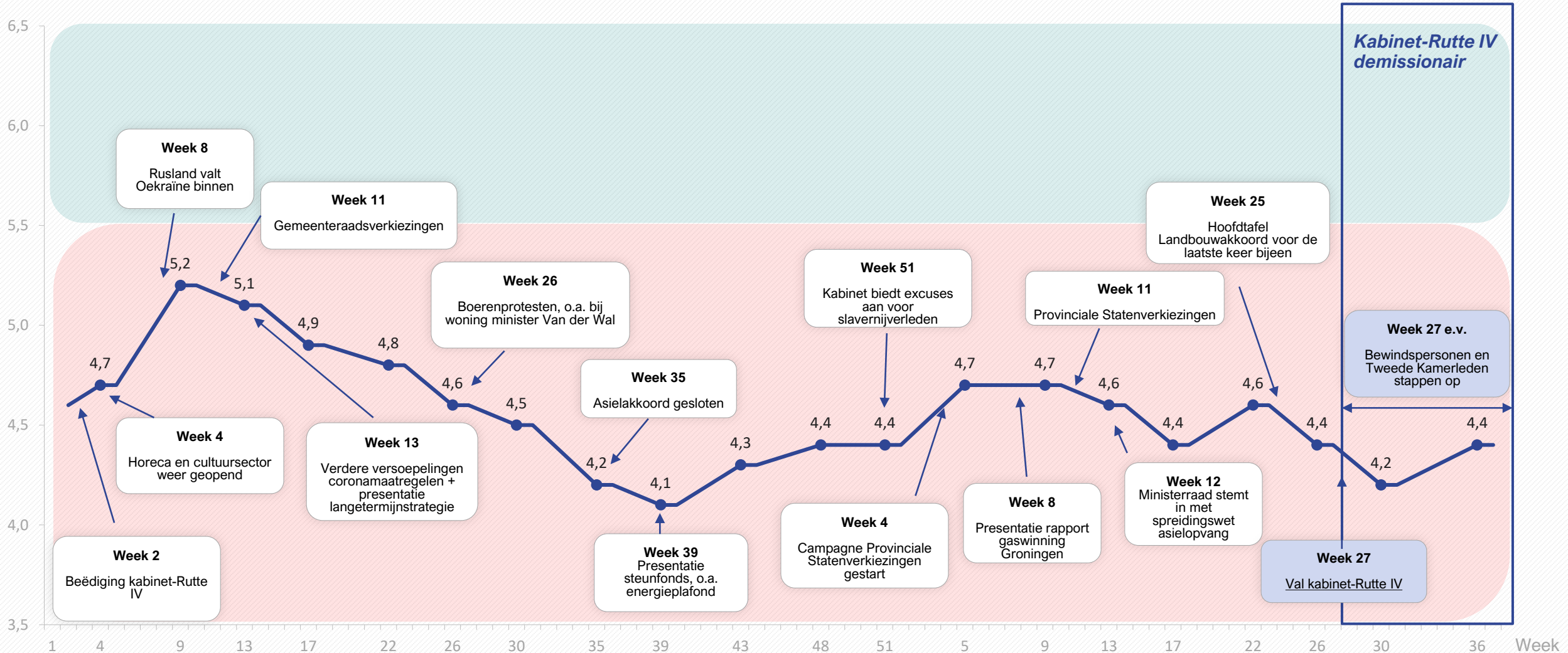
“Geen doortastend beleid. Met alle winden meewaaien. Populistisch.”

“Afspraken die niet nagekomen worden, loze beloften en onbetrouwbaarheid.”

- Onder ouderen (55+) is het aandeel dat (heel) weinig vertrouwen heeft in de politiek hoger dan onder jongeren (18-34): 66% vs. 59%.

Het kabinet-Rutte IV is nooit met een voldoende beoordeeld

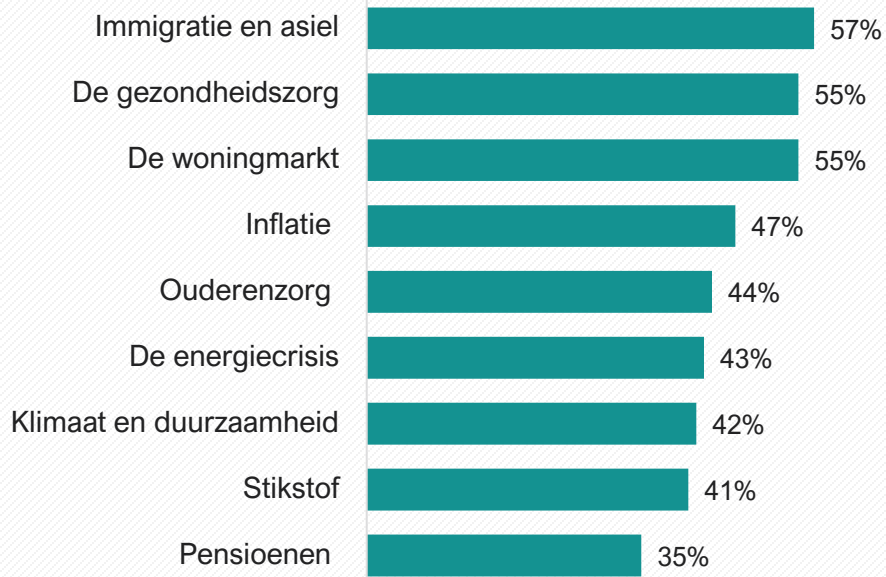

Basis: Nederlanders 18+ (n= ongeveer 1.000 per meting), nationaal representatieve steekproeven. Data is verzameld in de maandelijkse meting van [De Politieke Barometer](#). Het rapportcijfer is het gemiddelde, op een schaal van 1-10.

Het lage vertrouwen in de politiek komt voornamelijk doordat de politiek vooral met zichzelf bezig is en de problemen niet oplost. Ook het beleid omtrent asiel, gezondheidszorg en de woningmarkt leidt tot weinig vertrouwen

Ik heb (heel) weinig vertrouwen in de landelijke politiek:

Vanwege het beleid op het gebied van...

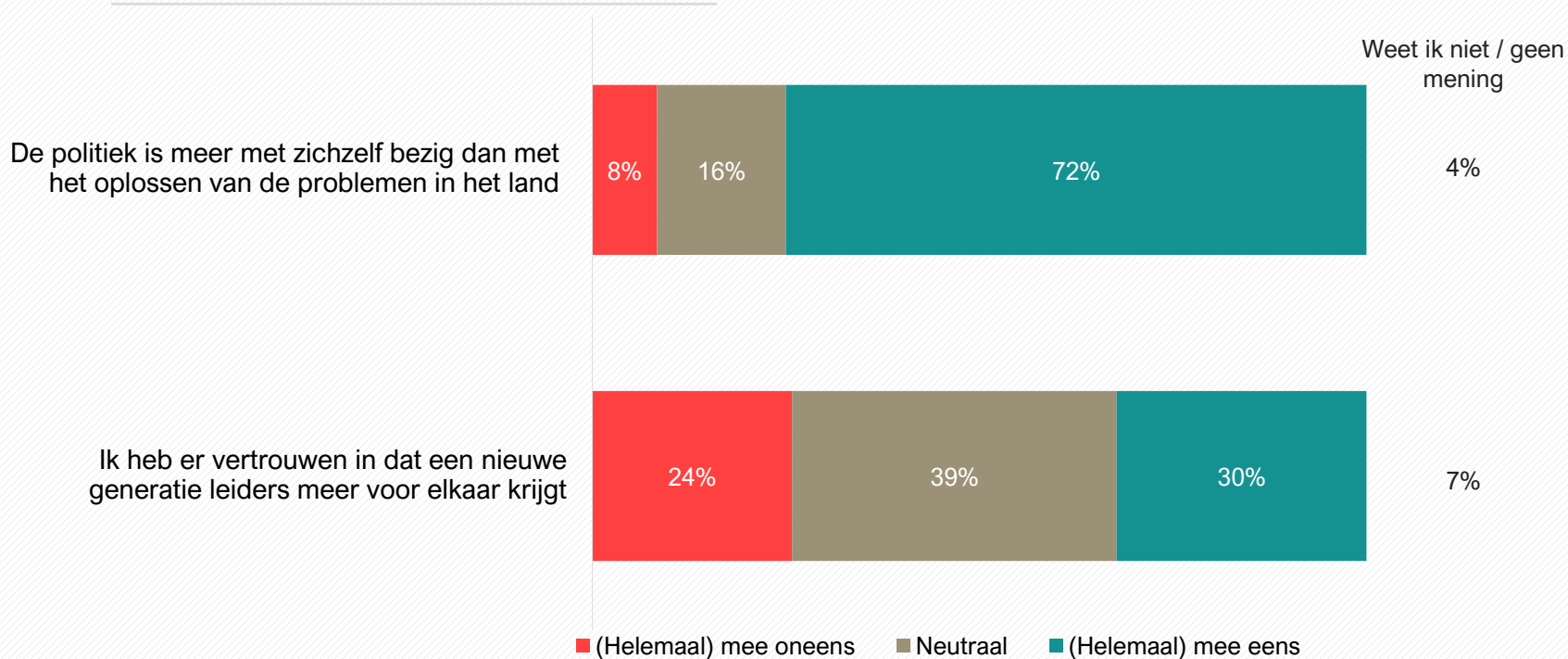
Vanwege het beleid op het gebied van...

- Overkoepelend lijkt vooral het beleid omtrent de crisisdossiers als asiel, de woningmarkt, inflatie en klimaat, maar ook omtrent gezondheidszorg te leiden tot laag vertrouwen in de politiek.
- Het lage vertrouwen komt bij ouderen (55+) voornamelijk voort uit het beleid op het gebied van de gezondheidszorg (63%), immigratie en asiel (62%) en de ouderenzorg (59%).
- Onder jongeren (18-34 jaar) ligt het beleid voor de woningmarkt (57%) en het inflatiebeleid (56%) met name ten grondslag aan hun gebrek aan vertrouwen in de overheid.
- Vaker dan jongeren hebben ouderen het gevoel dat de politiek vooral met zichzelf bezig is (52% vs. 31%).

Een ruime meerderheid van de Nederlanders vindt dat de politiek meer met zichzelf bezig is dan met het oplossen van de problemen in het land

In hoeverre bent u het eens met onderstaande stellingen?

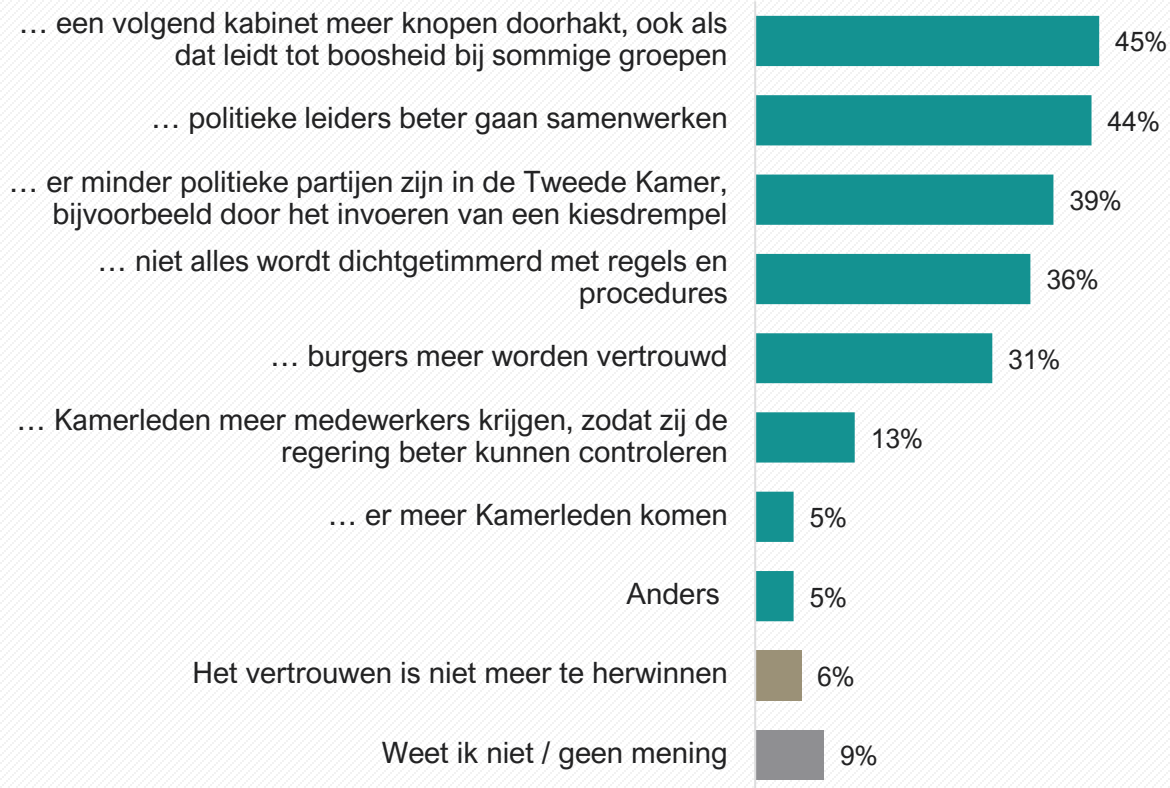

- Nederlanders zijn verdeeld over de vraag of de nieuwe generatie politici meer voor elkaar krijgt: 30% denkt van wel, een kwart (24%) van niet.
- Ouderen (55+) vinden vaker dan jongeren (18-34 jaar) dat de politiek meer met zichzelf bezig is dan met de problemen in het land: 80% vs. 65%.
- Jongeren hebben het meeste vertrouwen in de nieuwe generatie politiek leiders: twee op de vijf (37%) hebben er vertrouwen in dat een nieuwe generatie leiders meer voor elkaar gaat krijgen, tegenover een kwart (26%) van de ouderen.
- Linkse kiezers hebben het meeste vertrouwen in een nieuwe generatie leiders (links: 43%; rechts: 27%).

De landelijke politiek kan vooral het vertrouwen herwinnen door daadkracht te tonen. Ook een afname van politieke partijen kan hieraan bijdragen

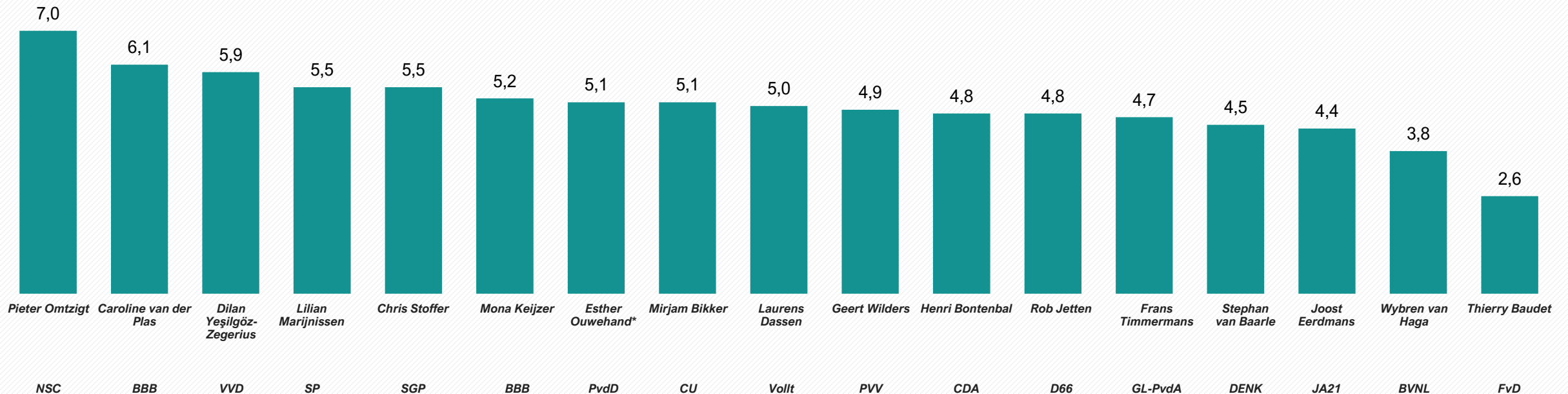
Hoe kan het vertrouwen in de landelijke politiek volgens u weer toenemen?

Om het vertrouwen te herwinnen is het belangrijk dat...

- Ouderen (55+) vinden het het vaakst van belang dat een volgend kabinet meer knopen doorhakt (52%), er minder politieke partijen zijn (52%), politieke leiders meer samenwerken (47%) en niet alles wordt dichtgetimmerd met regels en procedures (44%).
- Eén op de vijf jongeren (18-34 jaar) (18%) denkt dat de politiek het vertrouwen kan terugwinnen door Kamerleden meer medewerkers te geven (tegenover 10% van de 55+'ers). Ook zien zij meer heil in een toename van het aantal Kamerleden (9% vs. 4%).

Pieter Omtzigt is met een beoordeling van een 7.0 de meest gewaardeerde politicus, gevolgd door Caroline van der Plas en Dilan Yeşilgöz-Zegerius

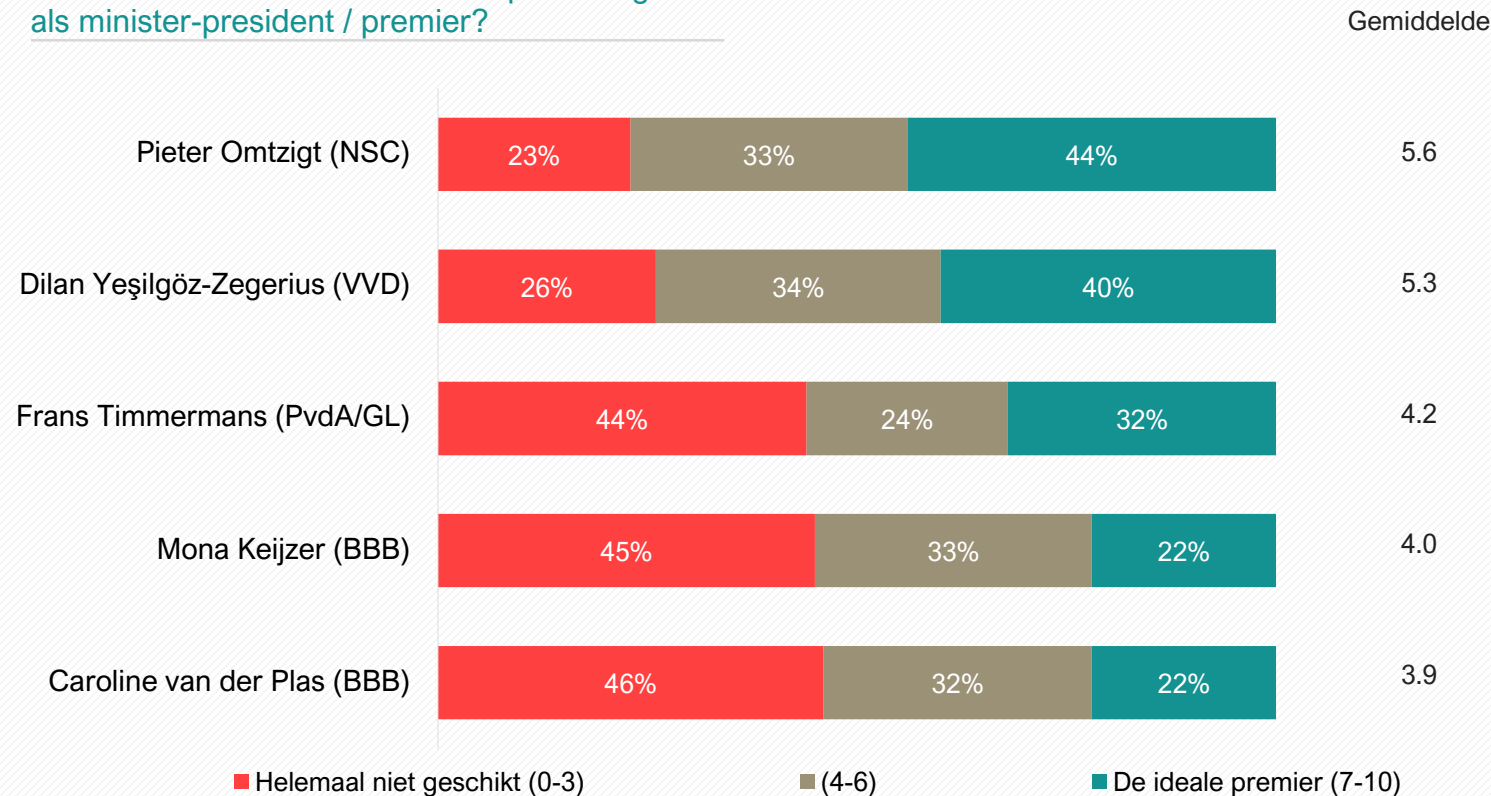
- Net als in 2021 en 2022 krijgt Pieter Omtzigt dit jaar de hoogste beoordeling (2021: 7.0; 2022: 6.7). Wybren van Haga en Thierry Baudet krijgen de laagste beoordelingen (respectievelijk 3.8 en 2.6).
- De bekendheid van Dilan Yeşilgöz-Zegerius ligt lager (62%) dan bij de politici uit andere relatief grote partijen. Nederlanders die haar wel kennen, beoordelen haar relatief positief: na Pieter Omtzigt en Caroline van der Plas krijgt ze de hoogste beoordeling. Ouderen (55+) geven haar met een 6.2 de hoogste beoordeling.
- Joost Eerdmans is het hardst gedaald in waardering ten opzichte van 2022: waar hij vorig jaar nog een 5.2 scoorde, krijgt hij dit jaar een 4.4.

Basis: Nederlanders 18+ die bovenstaande politici kennen, nationaal representatieve steekproef, 7-11 september 2023; Yeşilgöz-Zegerius (n=1.050); Jetten (n=1.218); Wilders (n=1.512); Bontenbal (n=492); Marijnissen (n=1.220); Timmermans (n=1.152); Baudet (n=1.403); Ouwehand (n=860); Bikker (n=497); Stoffer (n=149); Van Baarle (n=138); Eerdmans (n=834); Dassen (n=491); Van der Plas (n=1.369); Keijzer (n=1.022); Van Haga (n=693); Omtzigt (n=1.299)

*Het veldwerk vond plaats voor het conflict tussen Esther Ouwehand en het bestuur van de Partij voor de Dieren

Ruim twee op de vijf Nederlanders vinden Pieter Omtzigt de meest ideale premier; Van der Plas wordt – ondanks haar relatief hoge algemene beoordeling – minder geschikt geacht

In hoeverre vindt u onderstaande persoon geschikt als minister-president / premier?

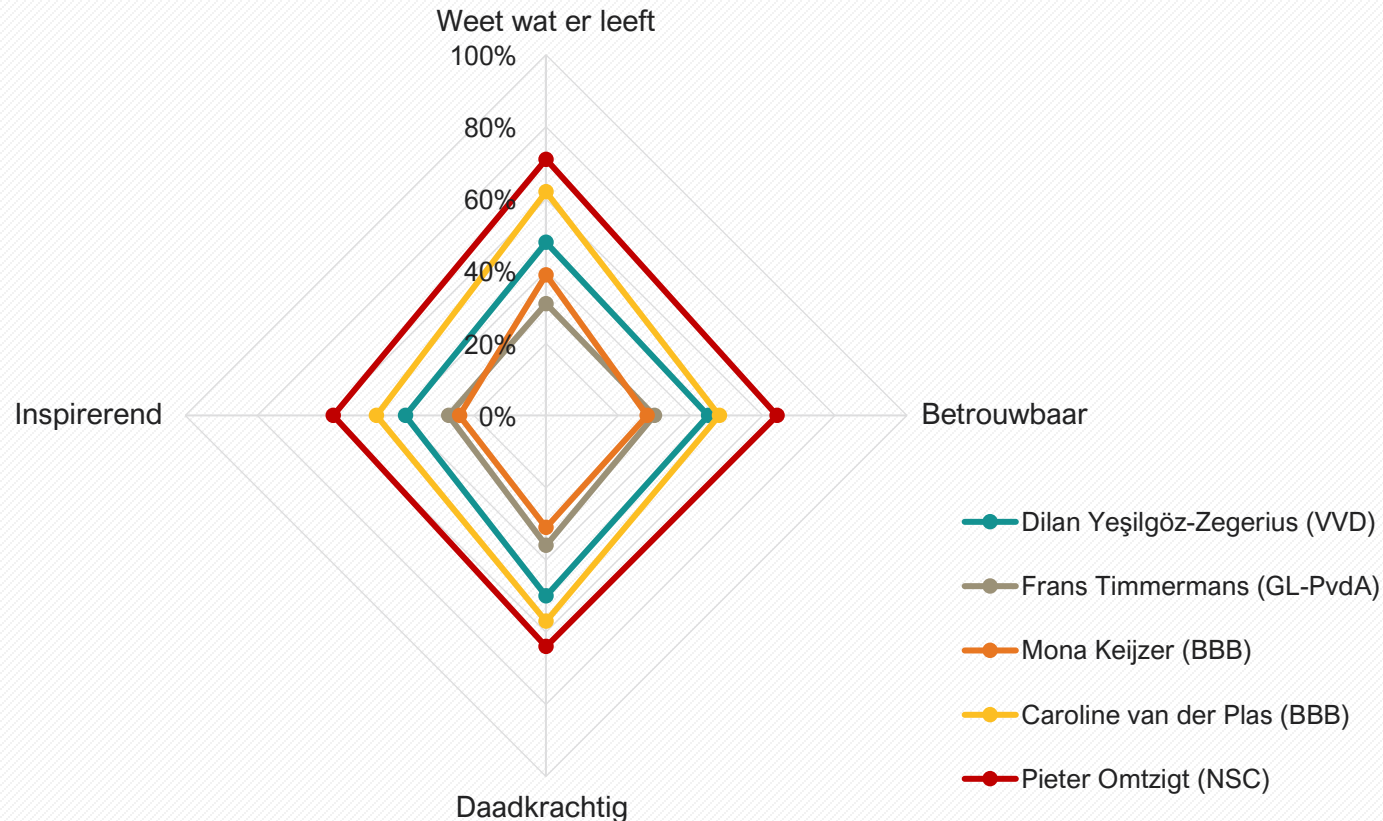

- Onder alle leeftijdsgroepen wordt Pieter Omtzigt als meest geschikte premier gezien.
- Jongeren (18-34 jaar) vinden Frans Timmermans na Pieter Omtzigt het meest geschikt als premier (gemiddeld 5.1). Ouderen zijn juist een stuk kritischer over Timmermans (gemiddeld 4.0).
- Ouderen vinden Dilan Yeşilgöz-Zegerius na Pieter Omtzigt juist het meest geschikt als premier (gemiddeld 5.5).
- Frans Timmermans is polariserend: het electoraat van progressieve partijen als de Partij voor de Dieren, D66 en GroenLinks-PvdA ziet hem graag als premier, terwijl rechts-conservatieve kiezers hem juist niet graag als premier zien.

Basis: Nederlanders 18+ die bovenstaande politici kennen, nationaal representatieve steekproef, 7-11 september 2023; Yeşilgöz-Zegerius (n=1.249); Timmermans (n=1.436); Keijzer (n=1.328); Van der Plas (n=1.613); Omtzigt (n=1.583); selectie van politici op basis van grootte huidig electoraat 0 staat voor 'helemaal niet geschikt' en 10 staat voor 'de ideale minister-president / premier'

Nederlanders beoordelen Pieter Omtzigt op alle aspecten het hoogst, met name op het aspect 'weet wat er leeft'

In hoeverre vindt u de volgende beschrijving van toepassing op onderstaande politici?

- Na Pieter Omtzigt, krijgt Caroline van der Plas de hoogste beoordeling op alle aspecten. Net als Pieter Omtzigt wordt zij het hoogst beoordeeld op het aspect 'weet wat er speelt'.
- Alle beoordeelde politici scoren het laagst op de beschrijving 'betrouwbaar'.
- Ouderen (55+) zijn het meest positief over de beoordeelde politici. Op bijna alle aspecten geven zij hen hogere beoordelingen.
- Dilan Yeşilgöz-Zegerius scoort gemiddeld; Nederlanders zien haar voornamelijk als daadkrachtig (50%).
- Frans Timmermans wordt vooral door de eigen aanhang positief beoordeeld. Ook de aanhang van de Partij voor de Dieren en D66 zijn gematigd positief.

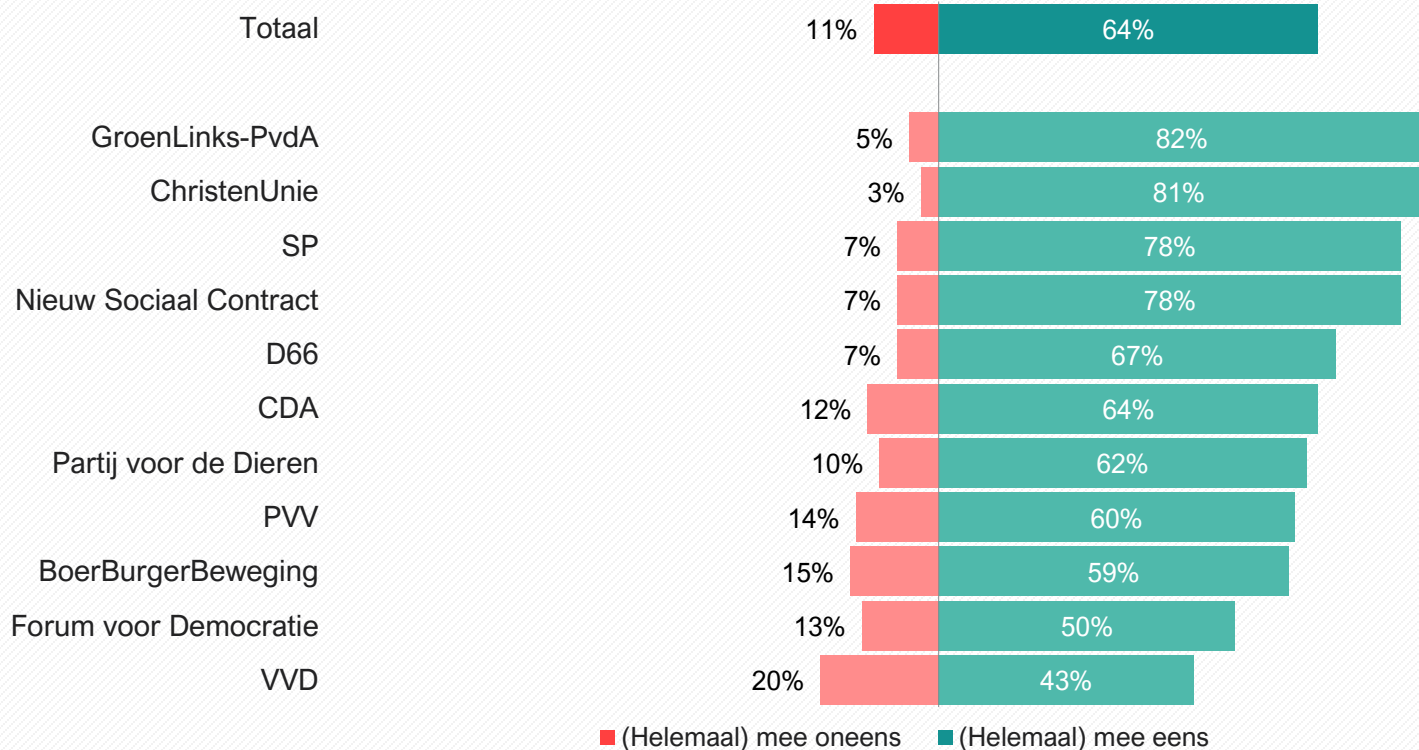
De welvaartsverdeling

Nederlanders vinden het belangrijk dat de verschillen in welvaart minder groot worden; draagvlak voor economische herverdeling onder alle partijen aanwezig

In hoeverre bent u het eens met onderstaande stelling?

Ik vind het belangrijk dat de verschillen in welvaart in ons land minder groot worden

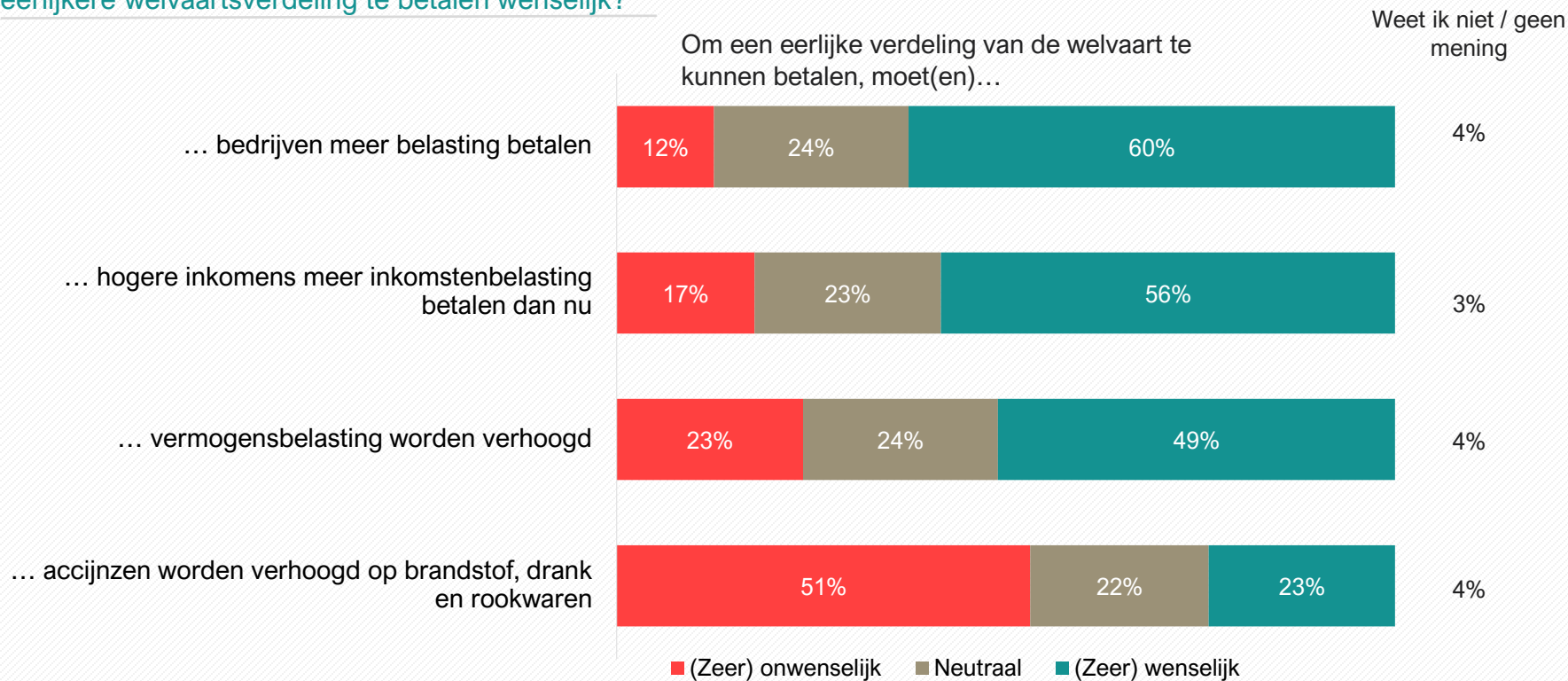

- Twee derde van de Nederlanders (64%) vindt het belangrijk dat de verschillen in welvaart minder groot worden; een tiende (11%) vindt van niet.
- Ouderen (55+) vinden het het meest belangrijk dat de verschillen in welvaart in het land kleiner worden (71%). Een kwart van de jongeren (25%) staat neutraal in deze kwestie.
- Aanhangers van GroenLinks-PvdA en ChristenUnie, SP en NSC vinden het vaker belangrijk dat de verschillen in welvaart minder groot worden.
- VVD'ers vinden een kleiner verschil in welvaart in Nederland het minst vaak belangrijk: één op de vijf VVD'ers is het (helemaal) oneens met de stelling (20%).

Basis: Nederlanders 18+ (n=2.049), nationaal representatieve steekproef, 7-11 september 2023.
Alleen resultaten met 30 of meer waarnemingen getoond; de resultaten zijn uitgesplitst naar huidige politieke voorkeur
Rest tot 100%: 'neutraal' of 'weet het niet/geen mening'

Nederlanders vinden dat een eerlijker welvaartsverdeling betaald moet worden middels gerichte belastingverhogingen; het verhogen van accijnzen kan op weinig steun rekenen

In hoeverre vindt u de volgende maatregelen om een eerlijkere welvaartsverdeling te betalen wenselijk?

- Ouderen (55+) vinden de verschillende manieren om tot een eerlijker welvaartsverdeling te komen vaker wenselijk dan jongeren (18-34 jaar). Enkel van het verhogen van accijnzen op brandstof, drank en rookwaren zijn jongeren vaker voorstander dan ouderen (28% vs. 19%).
- Het verhogen van accijnzen heeft alleen draagvlak onder kiezers van GroenLinks-PvdA en ChristenUnie (resp. 45% & 40%).
- Belastingverhogingen krijgen steun onder kiezers van nagenoeg alle partijen. Ook onder VVD'ers en BBB'ers.
- Het NSC-electoraat is relatief vaak voor het verhogen van de vermogensbelasting en de belastingen voor bedrijven en hogere inkomens (resp. 66%, 72% & 72%).

Bijlage

Onderzoeksopzet

Methode

De gegevens in dit rapport zijn gebaseerd op onlineonderzoek van Ipsos onder een representatieve steekproef van 2.049 stemgerechtigde Nederlanders. Afwijkingen tussen de samenstelling van de steekproef en de samenstelling van de Nederlandse stemgerechtigde bevolking op de kenmerken leeftijd, geslacht, opleiding, regio, werkzaamheid en stemgedrag bij de laatste landelijke verkiezingen (de Tweede Kamerverkiezingen van 15, 16 en 17 maart 2021) zijn door middel van een weging gecorrigeerd. De onnauwkeurigheidsmarges bij dit onderzoek (uitgaande van een betrouwbaarheidsinterval van 95%) lopen uiteen van ongeveer 1% tot ongeveer 3%. De gegevens zijn verzameld van donderdag 7 september tot en met maandag 11 september 2023. Kleine partijen worden vanwege het lage aantal waarnemingen niet getoond in de resultaten.

Meer informatie

Ipsos heeft dit onderzoek uitgevoerd in opdracht van de NOS.
Neem voor meer informatie over dit onderzoek contact op met:

Sander Nieuwkerk
Senior Research Executive
sander.nieuwkerk@ipsos.com

Maren Hekkema
Medior Research Executive
maren.hekkema@ipsos.com

**BE
SURE.
ACT
SMARTER.**

Bedankt